

Χρηματοδοτική συνδρομή προς κράτη μέλη της ΕΕ

Οι ευρωπαϊκοί μηχανισμοί χρηματοδοτικής συνδρομής αποσκοπούν στη διατήρηση της οικονομικής σταθερότητας στην ΕΕ και τη ζώνη του ευρώ, δεδομένου ότι η χρηματοοικονομική δυσχέρεια σε ένα κράτος μέλος μπορεί να έχει ουσιαστικό αντίκτυπο στη μακροοικονομική σταθερότητα σε άλλα κράτη μέλη. Η χρηματοδοτική συνδρομή συνδέεται με μακροοικονομική αιρεσιμότητα (είναι δάνειο και όχι δημοσιονομική μεταβίβαση), προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι τα κράτη μέλη που την λαμβάνουν θα πραγματοποιούν τις αναγκαίες δημοσιονομικές, οικονομικές, διαρθρωτικές και εποπτικές μεταρρυθμίσεις. Οι μεταρρυθμίσεις συμφωνούνται και αναπτύσσονται σε ειδικά έγγραφα (μνημόνια συνεννόησης) που δημοσιεύονται στον ιστότοπο της [Επιτροπής](#) και, κατά περίπτωση, στον ιστότοπο του [Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας](#).

Πρωτογενές νομικό πλαίσιο

- Άρθρο 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ):
- Άρθρα 2-5, 119-144 και 282-284 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ):
- Πρωτόκολλα 4, 12, 13 και 14, που προσαρτώνται στη ΣΛΕΕ.

Στόχοι

Οι μηχανισμοί για την παροχή χρηματοδοτικής συνδρομής σε κράτη μέλη προορίζονται για τη διατήρηση της οικονομικής σταθερότητας στην ΕΕ και τη ζώνη του ευρώ. Το στοιχείο αυτό είναι θεμελιώδες για ένα ισχυρότερο πλαίσιο για την οικονομία και τη διακυβέρνηση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης ([2.6.4](#)).

Επιτεύγματα

A. Τον Μάιο του 2010, τα κράτη μέλη της ΕΕ δημιούργησαν έναν προσωρινό μηχανισμό σταθεροποίησης για να προστατέψουν την οικονομική σταθερότητά τους, σε περιβάλλον κρίσης δημοσίου χρέους. Αποτελείται από τα εξής δύο προγράμματα δανείων:

1. Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Χρηματοοικονομικής Σταθεροποίησης (ΕΜΧΣ)

Στο πλαίσιο του [ΕΜΧΣ](#), η Επιτροπή μπορεί να δανειστεί έως 60 δισεκατομμύρια ευρώ από τις χρηματοπιστωτικές αγορές, εξ ονόματος της Ένωσης και με έμμεση εγγύηση

από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Ο ΕΜΧΣ μπορεί να παρέχει συνδρομή σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ.

Ο μηχανισμός έχει ενεργοποιηθεί για [την Ιρλανδία, την Πορτογαλία και την Ελλάδα](#) (ως ενδιάμεση χρηματοδότηση).

Μετά τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ΕΜΣ), ο ΕΜΧΣ παραμένει σε ισχύ για την αντιμετώπιση, ιδίως, έκτακτων καταστάσεων στις οποίες, για πρακτικούς, διαδικαστικούς ή οικονομικούς λόγους, απαιτείται η χρήση του, κατά κανόνα πριν από τη χρηματοδοτική συνδρομή του ΕΜΣ ή παράλληλα με αυτήν.

2. Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ)

Η συνολική πραγματική δανειοδοτική ικανότητα του ΕΤΧΣ, το οποίο συστάθηκε από τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ ως προσωρινός μηχανισμός, ανέρχεται σε 440 δισεκατομμύρια ευρώ. Τα δάνεια χρηματοδοτούνται από τα ομόλογα του ΕΤΧΣ και άλλα χρεωστικά μέσα στις κεφαλαιαγορές, και είναι εγγυημένα από τους μετόχους (κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ).

Το ταμείο ενεργοποιήθηκε για την Ιρλανδία, την Πορτογαλία και την Ελλάδα. Μετά τη δημιουργία του ΕΜΣ, το ΕΤΧΣ δεν παρέχει πλέον χρηματοδοτική συνδρομή.

Β. Τον Οκτώβριο του 2012 συγκροτήθηκε ο μόνιμος μηχανισμός στήριξης, με τη μορφή του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ΕΜΣ), ο οποίος συστάθηκε μέσω διακυβερνητικής συνθήκης (δηλαδή εκτός του νομικού πλαισίου της ΕΕ).

Ο ΕΜΣ αποτελεί σήμερα το μοναδικό και μόνιμο μέσο [χρηματοδοτικής συνδρομής](#) προς κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ. Η πραγματική δανειοδοτική ικανότητά του ανέρχεται σε 500 δισεκατομμύρια ευρώ. Τα δάνεια χρηματοδοτούνται από δανεισμό του ΕΜΣ στις χρηματοπιστωτικές αγορές και είναι εγγυημένα από τους μετόχους (κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ).

Ο ΕΜΣ έχει παράσχει χρηματοδοτική συνδρομή στην [Ισπανία, την Κύπρο και την Ελλάδα](#). Η Επιτροπή και ο ΕΜΣ έχουν θεσπίσει λεπτομερείς διαδικασίες για τη [σχέση εργασίας](#) τους κατά την παροχή βοήθειας στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ.

Γ. Στις 6 Δεκεμβρίου 2017, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση για μετατροπή του ΕΜΣ σε Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ταμείο (ΕΝΤ).

Αυτό το νέο όργανο θα εντάσσεται στο νομικό πλαίσιο της ΕΕ, ενώ συγχρόνως, κατ' ουσίαν θα διαφυλάσσει τις οικονομικές και θεσμικές δομές του ΕΜΣ. Επιπροσθέτως, το ΕΝΤ θα παράσχει τον κοινό μηχανισμό ασφαλείας για το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (ΕΤΕ) ως μέρος της Τραπεζικής Ένωσης. Τον Μάρτιο του 2019 το Κοινοβούλιο ενέκρινε [ψήφισμα](#) σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής. Τον Μάιο του 2013 τέθηκε σε ισχύ το «Δίπτυχο», το οποίο αποτελείται από δύο κανονισμούς της ΕΕ ([472/2013](#) και [473/2013](#)) οι οποίοι εφαρμόζονται στα κράτη μέλη που έχουν νόμισμα το ευρώ. Είναι ένα από τα δομικά στοιχεία για ένα ισχυρότερο πλαίσιο για την οικονομία και τη διακυβέρνηση στην ΟΝΕ.

Ειδικότερα, ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 472/2013 ενισχύει τις διαδικασίες παρακολούθησης και εποπτείας για τα κράτη μέλη που πλήττονται ή απειλούνται από σοβαρές οικονομικές δυσκολίες σε σχέση με τη χρηματοπιστωτική τους σταθερότητα ή τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών τους.

Δυνάμει του κανονισμού αυτού, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίζει να θέτει κράτη μέλη υπό ενισχυμένη εποπτεία αν αντιμετωπίζουν δυσκολίες όσον αφορά τη χρηματοπιστωτική τους σταθερότητα οι οποίες ενδέχεται να έχουν δευτερογενείς επιπτώσεις στην υπόλοιπη ζώνη του ευρώ. Το κράτος μέλος που ζητεί χρηματοδοτική συνδρομή πρέπει να καταρτίσει ένα σχέδιο προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής σε συμφωνία με την Επιτροπή (η οποία ενεργεί σε συνεννόηση με την ΕΚΤ και, όπου είναι σκόπιμο, με το ΔΝΤ).

Συνεπώς, η διάθεση οικονομικής βοήθειας συνδέεται με μακροοικονομική αιρεσιμότητα — μια δέσμη μέτρων που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των πηγών αστάθειας. Εξασφαλίζεται έτσι ότι τα κράτη μέλη που δέχονται τη συνδρομή αυτή πραγματοποιούν τις αναγκαίες δημοσιονομικές, οικονομικές, διαρθρωτικές και εποπτικές μεταρρυθμίσεις.

Η χρηματοδοτική συνδρομή χορηγείται σε δόσεις, και συνεπώς μπορεί να αναστέλλεται η χορήγησή της αν το επωφελούμενο κράτος μέλος δεν συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις που ορίζονται στο πρόγραμμα προσαρμογής.

Δ. Ο Μηχανισμός στήριξης του ισοζυγίου πληρωμών

Από τον Φεβρουάριο του 2002 λειτουργεί ο μηχανισμός στήριξης του ισοζυγίου πληρωμών για τα κράτη μέλη που δεν ανήκουν στη ζώνη του ευρώ και αντιμετωπίζουν ή υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να αντιμετωπίσουν εξωτερικούς περιορισμούς στη χρηματοδότηση.

Τα δάνεια λαμβάνουν συνήθως τη μορφή μεσοπρόθεσμης χρηματοδοτικής συνδρομής, κατά κανόνα σε συνεργασία με το ΔΝΤ. Η χρηματοδοτική συνδρομή εξαρτάται από την εφαρμογή πολιτικών που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των οικονομικών προβλημάτων. Η [Ουγγαρία, η Λετονία και η Ρουμανία](#) έχουν λάβει χρηματοδοτική συνδρομή ισοζυγίου πληρωμών.

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Με την έγκριση του «Διπτύχου», το Κοινοβούλιο συνέβαλε στη θέσπιση ενός νομικού πλαισίου της ΕΕ για τη βελτίωση της οικονομικής διακυβέρνησης στη ζώνη του ευρώ, σε σχέση τόσο με τη δημοσιονομική εποπτεία όσο και με τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και εποπτείας για τα κράτη μέλη που υπόκεινται σε πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής.

Επιπλέον, με το «Δίπτυχο», το Κοινοβούλιο αναλαμβάνει σημαντικότερο ρόλο στον τομέα του ελέγχου, καθώς η αρμόδια επιτροπή του μπορεί να καλεί τους ενδιαφερόμενους θεσμούς (Επιτροπή, Συμβούλιο, Ευρωομάδα, ΕΚΤ και ΔΝΤ) να συμμετάσχουν σε οικονομικό διάλογο με το Κοινοβούλιο. Η αρμόδια επιτροπή του Κοινοβουλίου έχει το δικαίωμα να ενημερώνεται σε διάφορες περιπτώσεις, ιδίως κατά την κατάρτιση και την εφαρμογή προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής.

Στο ψήφισμά του σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής για μετατροπή του ΕΜΣ σε ΕΝΤ, το Κοινοβούλιο πρότεινε την καθιέρωση πρωτοκόλλου για ένα μνημόνιο συνεργασίας (ΜΣ) μεταξύ του ΕΜΣ και του Κοινοβουλίου. Το μνημόνιο συνεργασίας

θα έχει ως στόχο τη βελτίωση του διοργανικού διαλόγου μεταξύ του ΕΜΣ και του Κοινοβουλίου και θα ενισχύσει τη διαφάνεια και τη λογοδοσία του ΕΜΣ.

Cristina Dias
02/2020

